

WYDATKI GOSPODARSTW DOMOWYCH 50+ A AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA

Iwona Bąk, Beata Szczecińska

Wydział Ekonomiczny

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

e-mail: iwona.bak@zut.edu.pl; beata.szczecinska@zut.edu.pl

Streszczenie: Celem badań przeprowadzonych w artykule jest statystyczna analiza wydatków ponoszonych przez gospodarstwa domowe ze względu na ich aktywność ekonomiczną. Omówiono średnie wydatki ponoszone na zakup poszczególnych rodzajów dóbr i usług konsumpcyjnych, a także strukturę tych wydatków w gospodarstwach domowych według statusu na rynku pracy głowy gospodarstwa (pracujący, bierni zawodowo, bezrobotni). Badanie dotyczyło 2014 roku, a zintegrowany zbiór danych obejmował 20607 gospodarstw domowych, w których głowa gospodarstwa miała 50 lat i więcej.

Słowa kluczowe: gospodarstwa domowe 50+, aktywność ekonomiczna, wydatki, modelowanie ekonometryczne

WSTĘP

Starzenie się społeczeństwa traktowane jest jako najważniejszy trend demograficzny XXI wieku. Granica wieku, od której rozpoczyna się starość, jest kwestią dyskusyjną i traktowaną indywidualnie w zależności od opracowania. Według współczesnych fizjologów anglosaskich starość rozpoczyna się od 50. roku życia. Antropolodzy niemieccy liczą ją od 60. roku życia, a amerykańscy właściwą starość uznają dopiero od 75 lat [Bombol, Słaby 2011, s. 8]. Najczęściej jednak przyjmuje się, że linia oddzielająca wiek dojrzały od starszego przebiega na poziomie 60 lub 65 lat. W artykule badaniami objęto gospodarstwa domowe w Polsce, w których głowa gospodarstwa była w wieku 50 lat i więcej (w dalszej części pracy określane one będą jako gospodarstwa domowe 50+), czyli zgodnie z opinią ekspertów Światowej Organizacji Zdrowia będą to osoby, które wkroczyły przynajmniej w wiek przedstarczy.

W 2000 roku w Polsce grupa ludzi 50+ wynosiła 31% populacji liczonej od 15 roku życia, natomiast w 2014 roku już 38%. Wraz ze wzrostem liczebnym grupy, rośnie również jej łączna siła nabywcza. Bazując na analizie TGI Millward Brown w grupie osób w wieku 50+, liczba osób z miesięcznymi dochodami osobistymi większymi niż 3000 zł netto wzrosła z 0,5% w 2000 roku do 10,5% w 2014 roku. Jest to wciąż niższy wynik niż w grupie osób w wieku 15–49, gdzie w 2014 roku wynosił on 14%, jednak przyrost liczebny osób w wieku 50+ jest znacznie większy niż w wieku 15–49 lat [Badowska, Rogala 2015, s. 14].

Celem badań przeprowadzonych w artykule jest statystyczna analiza wydatków ponoszonych przez gospodarstwa domowe ze względu na ich aktywność ekonomiczną. Omówiono średnie wydatki ponoszone na zakup poszczególnych rodzajów dóbr i usług konsumpcyjnych, a także strukturę tych wydatków w gospodarstwach domowych według statusu na rynku pracy głowy gospodarstwa (pracujący, bierni zawodowo, bezrobotni). Do określenia wielkości wpływu aktywności ekonomicznej gospodarstw domowych 50+ na ich sytuację materialną wykorzystano model logitowy. Badanie dotyczyło 2014 roku, a zintegrowany zbiór danych obejmował 20607 gospodarstw domowych, w których głowa gospodarstwa miała 50 lat i więcej. Analizę przeprowadzono na podstawie zbioru jednostkowych danych nieidentyfikowalnych o budżetach gospodarstw domowych, które zostały odpłatnie udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny.

ANALIZA WYDATKÓW GOSPODARSTW DOMOWYCH 50+ WEDŁUG RODZAJÓW AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ

Według definicji stosowanej przez GUS w ramach badania BAEL, aktywność ekonomiczna ludności określa zachowanie ludności w wieku 15 lat i więcej w odniesieniu do pozyskiwania źródeł utrzymania – podstawowe kryterium identyfikacji stanowi fakt wykonywania, poszukiwania lub podejmowania pracy lub zaniechania wysiłków w tym kierunku. Do aktywnych zawodowo zalicza się wszystkich pracujących i bezrobotnych, do biernych zaś osoby, których nie można zakwalifikować jako pracujące lub bezrobotne [Aktywność ekonomiczna... 2016, Kołodziejczyk i Wysocki 2015, s. 20-21].

Z analizy danych otrzymanych z badania budżetów gospodarstw domowych wynika, że zdecydowana większość gospodarstw 50+ to gospodarstwa biernych zawodowo, wśród których prawie 98% stanowią emeryci i renciści (tabela 1). Druga pod względem liczebności grupa to gospodarstwa domowe, w których głowa rodziny jest osobą pracującą. Tylko w przypadku 1,65% badanej zbiorowości głowa gospodarstwa posiadała status osoby bezrobotnej.

Tabela 1. Gospodarstwa domowe osób w wieku 50+ według grup ekonomicznych

Grupa ekonomiczna	Liczba gospodarstw	Odsetek
pracujący	7902	38,34
bierni zawodowo	12366	60,01
bezrobotni	339	1,65

Źródło: obliczenia własne na podstawie indywidualnych danych nieidentyfikowalnych udostępnionych przez GUS

Analizy kształtowania się struktury wydatków gospodarstw domowych 50+ dokonano w podziale ze względu na ich status na rynku pracy. W tabelach 2-4 przedstawiono kształtowanie się struktury wydatków w gospodarstwach domowych 50+, ich średnie wartości w przeliczeniu na osobę oraz frakcje gospodarstw ponoszących wydatki danego rodzaju dla ogółu gospodarstw¹.

Z tabeli 2 wynika, że wszystkie grupy gospodarstw domowych ponosiły wydatki na żywność, a znakomita ich większość kupowała towary i usługi związane z użytkowaniem i wyposażeniem mieszkania oraz łącznością.

Tabela 2. Frakcja wydatków ze względu na aktywność ekonomiczną w gospodarstwach domowych 50+ (w %)

Numer działu	Rodzaj wydatków	Pracujący	Bierni zawodowo	Bezrobotni
1	żywność i napoje bezalkoholowe	100,00	100,00	100,00
2	napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	73,07	56,73	66,67
3	odzież i obuwie	76,23	62,13	49,26
4	użytkowanie mieszkania i nośniki energii	99,43	99,33	96,76
5	wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	97,06	94,91	89,38
6	zdrowie	82,42	88,20	59,88
7	transport	84,05	58,46	54,27
8	łączność	98,19	94,75	88,50
9	rekreacja i kultura	93,94	92,09	76,99
10	edukacja	5,49	1,17	2,36
11	restauracje i hotele	44,33	34,94	44,54
12	pozostałe wydatki na towary i usługi	97,98	96,25	91,15

Źródło: obliczenia własne na podstawie indywidualnych danych nieidentyfikowalnych udostępnionych przez GUS

¹ Badanie budżetów gospodarstw domowych w zakresie wydatków konsumpcyjnych opiera się na klasyfikacji COICOP/HBS (klasyfikacja wydatków na towary i usługi konsumpcyjne według celu wydatkowania zalecana przez Eurostat), w której wyróżnia się 12 głównych grup (działów) wydatków konsumpcyjnych [Metodologia badania... 2011, s. 46–47].

Najmniej chętnie gospodarstwa podejmowały wydatki na edukację, a następnie restauracje i hotele. Gospodarstwa domowe pracujących, w porównaniu z pozostałymi grupami, zdecydowanie częściej ponosiły wydatki na napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki, odzież i obuwie oraz transport. Pozostawanie na bezrobociu wpływało natomiast na rzadsze dokonywanie zakupów na odzież i obuwie, zdrowie, transport, łączność oraz rekreację i kulturę. Z kolei gospodarstwa biernych zawodowo wyróżniają się w częstotliwości wydatków na zdrowie.

Jak wynika z tabeli 3 gospodarstwa nieaktywnych zawodowo przede wszystkim zaspokajają podstawowe potrzeby (żywność, użytkowanie mieszkania i nośniki energii), kosztem pozostałych, co spowodowane jest ich gorszą sytuacją materialną. Największą różnicę w strukturze wydatków obserwuje się w przypadku wydatków na transport, które w większej mierze ponoszą pracujący.

Tabela 3. Struktura wydatków ze względu na aktywność ekonomiczną w gospodarstwach domowych 50+ (w %)

Numer działu	Rodzaj wydatków	Pracujący	Bierni zawodowo	Bezrobotni
1	żywność i napoje bezalkoholowe	24,28	27,24	31,79
2	napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	3,04	2,42	4,97
3	odzież i obuwie	4,89	3,11	3,37
4	użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,17	24,55	25,87
5	wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	4,95	4,45	3,28
6	zdrowie	4,75	8,78	3,61
7	transport	9,69	4,93	5,27
8	łączność	4,98	4,41	4,73
9	rekreacja i kultura	5,90	4,92	3,68
10	edukacja	0,34	0,07	0,18
11	restauracje i hotele	3,10	2,88	5,76
12	pozostałe wydatki na towary i usługi	7,60	6,94	4,82
	ogółem	100,00	100,00	100,00

Źródło: obliczenia własne na podstawie indywidualnych danych nieidentyfikowalnych udostępnionych przez GUS

Analizując udział poszczególnych rodzajów wydatków w wydatkach ogółem, można zauważyć, że bezrobocie wpływa na zwiększenie udziału wydatków na żywność (dział 1) i napoje alkoholowe (dział 2). Ponadto w gospodarstwach bezrobotnych w porównaniu z pracującymi i biernymi zawodowo, duży udział stanowią wydatki na restauracje i hotele. Powodem takiej sytuacji jest korzystanie

przez nich z żywienia zbiorowego (np. w tanich barach mlecznych, w Domach Opieki Społecznej).

Najwyższe średnie miesięczne wydatki ogółem na osobę posiadającą gospodarstwa domowe pracujących, są one wyższe o ok. 8% w porównaniu z gospodarstwami biernych zawodowo oraz o prawie 42% od gospodarstw bezrobotnych (tabela 4). Prawie dla każdego działu średnie wydatki w gospodarstwach pracujących są wyższe niż w pozostałych badanych grupach gospodarstw. Wyjątkiem są wydatki na żywność, użytkowanie mieszkania i nośniki energii, zdrowie, restauracje i hotele. Wysokie przeciętne wydatki na żywność i eksploatację mieszkania wiążą się z generalnie mniejszym zagęszczeniem w lokalach zajmowanych przez osoby starsze, które przede wszystkim należą do grupy biernych zawodowo. Gospodarstwa z tej grupy, z racji swojego wieku i problemów zdrowotnych, ponoszą również większe wydatki na zdrowie. Natomiast w przypadku średnich wydatków na dział 11 prym wiodą gospodarstwa bezrobotnych, o czym wspomniano już wcześniej. Bycie aktywnym zawodowo w porównaniu do biernych wpływa na wyższe wydatki na napoje alkoholowe, tytoń i narkotyki oraz na edukację.

Tabela 4. Średnie miesięczne wydatki na osobę ze względu na aktywność ekonomiczną w gospodarstwach domowych 50+ (w zł)

Numer działu	Rodzaj wydatków	Pracujący	Bierni zawodowo	Bezrobotni
1	żywność i napoje bezalkoholowe	334,30	344,29	255,64
2	napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki	41,83	30,57	39,94
3	odzież i obuwie	67,34	39,27	27,08
4	użytkowanie mieszkania i nośniki energii	277,66	310,36	208,08
5	wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	68,13	56,27	26,39
6	zdrowie	65,39	111,03	29,07
7	transport	133,44	62,28	42,37
8	łącznie	68,52	55,72	38,03
9	rekreacja i kultura	81,21	62,20	29,58
10	edukacja	4,65	0,86	1,45
11	restauracje i hotele	42,62	36,46	46,32
12	pozostałe wydatki na towary i usługi	104,60	87,77	38,74
	ogółem	1376,64	1263,99	804,24

Źródło: obliczenia własne na podstawie indywidualnych danych nieidentyfikowalnych udostępnionych przez GUS

Poniżej dokonano analizy wydatków gospodarstw 50+ według aktywności ekonomicznej w różnych przekrojach, przy czym wszystkie parametry opisowe

wyznaczane dla wydatków zostały obliczone z użyciem liczby osób w gospodarstwie domowym, którą uznano za wagę. Wyniki obliczeń przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Podstawowe charakterystyki opisowe rozkładu wydatków (zł/osobę/miesiąc) według aktywności ekonomicznej, cech społeczno-ekonomicznych i miejsca zamieszkania gospodarstw 50+

Wyszczególnienie	Średnie wydatki ogółem	Średnie wydatki pracujących	Średnie wydatki bezrobotnych	Średnie wydatki biernych zawodowo
Klasa miejscowości zamieszkania				
Miasto pow. 500 tys. mieszkańców	1715,77	1946,08	1122,86	1650,33
Miasto 200-499 tys. mieszkańców	1477,92	1611,20	1078,95	1464,11
Miasto 100-199 tys. mieszkańców	1427,14	1475,40	694,91	1425,68
Miasto 20-99 tys. mieszkańców	1364,4	1515,57	800,46	1313,37
Miasto poniżej 20 tys. mieszkańców	1237,64	1259,61	774,21	1222,97
Wieś	1119,8	1166,73	654,60	1097,93
Subiektywna ocena sytuacji materialnej				
Bardzo dobra	2090,16	2307,64	1255,37	1972,00
Raczej dobra	1652,96	1735,35	790,76	1632,91
Przeciętna	1227,81	1216,87	987,62	1266,53
Raczej zła	1004,18	943,59	785,67	1061,33
Zła	908,93	907,78	684,44	979,42
Wykształcenie głowy gospodarstwa domowego				
Co najwyżej gimnazjalne	980,94	864,16	606,76	1033,39
Zasadnicze zawodowe	1084,32	1043,02	711,85	1116,02
Średnie ogólne	1366,15	1349,31	1018,61	1409,53
Średnie zawodowe	1420,09	1428,92	1025,78	1430,35
Wyższe	2037,25	2234,75	1206,18	1987,94
Klasa wieku głowy gospodarstwa domowego				
50-54 lata	1210,61	1201,17	714,52	1057,32
55-59 lat	1298,13	1387,28	885,09	1120,44
60-64 lata	1334,96	1535,84	805,29	1298,06
65-69 lat	1381,98	1854,98	1041,75	1361,60
70 lat i więcej	1289,76	1706,52	-	1329,05

Źródło: obliczenia własne na podstawie indywidualnych danych nieidentyfikowalnych udostępnionych przez GUS

Niezależnie od aktywności ekonomicznej najwyższe przeciętne wydatki ponoszą gospodarstwa domowe, w których głowa gospodarstwa jest w wieku 65-69 lat i legitymuje się wykształceniem wyższym, oceniające swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą, mieszkające w dużych miastach. Oczywiście, co jest zrozumiałe, najwięcej średnio na osobę wydają gospodarstwa pracujących, najmniej zaś bezrobotnych.

EKONOMETRYCZNE MODELOWANIE ZWIĄZKÓW MIĘDZY SYTUACJĄ MATERIALNĄ GOSPODARSTW DOMOWYCH 50+ A AKTYWNOŚCIĄ EKONOMICZNĄ

W celu określenia wielkości wpływu aktywności ekonomicznej gospodarstw domowych 50+ na ich sytuację materialną wykorzystano model logitowy. Model ten jest szczególnym rodzajem modelu regresji, w którym zmienna zależna y_i^* jest nieobserwowalna [Maddala 2006, 2008, s. 371-383 i Johnston 1991, s. 419-428]:

$$y_i^* = \beta_0 + \sum_{j=1}^k \beta_j x_{ij} + u_i. \quad (1)$$

Nazywa się ją zmienną ukrytą i przyjmuje ona następujące wartości:

$$y_i = \begin{cases} 1 & \text{dla } y_i^* > 0 \\ 0 & \text{w pozostałych przypadkach} \end{cases} \quad (2)$$

Wówczas model logistyczny regresji dla zmiennej dychotomicznej określony jest równaniem [Kurkiewicz 2007, s. 58-61, Stanisław 2007, s. 217-255]:

$$P_i(Y=1/x_1, x_2, \dots, x_k) = \frac{e^{\beta_0 + \sum_{j=1}^k \beta_j x_{ij}}}{1 + e^{\beta_0 + \sum_{j=1}^k \beta_j x_{ij}}}, \quad (3)$$

gdzie: β_j - współczynniki regresji,

$x_1, x_2, \dots, x_k$ - zmienne objaśniające,

i - numer obserwacji,

j - numer zmiennej objaśniającej.

Prawdopodobieństwo $P_i(Y=1/x_1, x_2, \dots, x_k)$ jest warunkowym prawdopodobieństwem, że zmienna y przyjmie wartość 1 dla wartości zmiennych objaśniających $x_1, x_2, \dots, x_k$. Po transformacji model przybiera postać:

$$\ln\left(\frac{P_i}{1-P_i}\right) = \beta_0 + \sum_{j=1}^k \beta_j x_{ij}. \quad (4)$$

Lewa strona tego równania to logarytm ilorazu szans. Iloraz szans (logit) to stosunek szansy (prawdopodobieństwa) na to, że $y = 1$ do szansy na to, że $y = 0$. Przyjmuje on wartości z przedziału od 0 do $+\infty$, co pozwala określić szanse gospodarstwa domowego na pogorszenie lub nie sytuacji materialnej. Im większa wartość logitu, tym większa szansa dla gospodarstwa, że sytuacja materialna ulegnie pogorszeniu.

W przypadku analizy związku pomiędzy sytuacją materialną a aktywnością ekonomiczną członków gospodarstwa domowego za zmienną objaśnianą przyjęto udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe w wydatkach ogółem, który można traktować jako miernik sytuacji materialnej gospodarstwa². Zmienną zależną jest więc zmienna binarna, w przypadku której jedynką oznaczono zdarzenie polegające na poniesieniu wspomnianych wydatków na poziomie powyżej 29%, a więc powyżej wartości mediany udziału wydatków na żywność w wydatkach ogółem. Zbiór zmiennych objaśniających obejmował:

LPR – liczbę pracujących w gospodarstwie domowym,

LBI – liczbę biernych zawodowo w gospodarstwie domowym,

LBE – liczbę bezrobotnych w gospodarstwie domowym,

WIEK – wiek głowy gospodarstwa domowego,

WYKSZ – wykształcenie głowy gospodarstwa domowego (co najwyżej gimnazjalne – 1, zasadnicze zawodowe – 2, średnie ogólnokształcące – 3, średnie zawodowe – 4, wyższe – 5),

KLM – klasę miejscowości zamieszkania (miasto pow. 500 tys. mieszkańców – 1, miasto 200-499 tys. mieszkańców – 2, miasto 100-199 tys. mieszkańców – 3, miasto 20-99 tys. mieszkańców – 4, miasto poniżej 20 tys. mieszkańców – 5, wieś – 6).

Wyniki estymacji modelu logitowego dla frakcji wydatków na żywność w gospodarstwach domowych 50+ zamieszczono w tabeli 6. Dodatkowo wartości parametrów sugerują pogorszenie sytuacji materialnej wraz ze wzrostem odpowiedniej zmiennej objaśniającej. Wzrost liczby osób bezrobotnych zwiększa wartość stosunku prawdopodobieństwa zwiększenia się udziału wydatków na żywność w wydatkach ogółem do prawdopodobieństwa zmniejszenia tego udziału o 58%. Natomiast wzrost liczby biernych zawodowo powoduje wzrost tego ilorazu o 18,79%. Prawdopodobieństwo ponoszenia przez gospodarstwo domowe wydatków na żywność przekraczających 29% spada wraz ze wzrostem liczby osób pracujących, poprawą wykształcenia głowy gospodarstwa oraz wzrostem liczby mieszkańców miejscowości, w której położone jest dane gospodarstwo. Wzrost liczby mieszkańców powoduje spadek ilorazu szans o 56%, natomiast poprawa wykształcenia głowy gospodarstwa – spadek o 27%. Ujemny statystycznie istotny wpływ na zmienną objaśnianą ma również liczba pracujących. Wzrost tej zmiennej

² W statystyce społecznej wiele badań opiera się na założeniu, że im niższy jest udział wydatków na żywność w łącznych wydatkach gospodarstw domowych, tym większa jest zamożność gospodarstw [Bąk 2013, Dudek 2006, Panek 2009].

o jedną osobę powoduje poprawę sytuacji materialnej o ok. 6%. Wiek głowy gospodarstwa domowego praktycznie nie wpływa na zmianę sytuacji materialnej gospodarstwa. Opierając się na oszacowanym modelu wyznaczono ogólną trafność klasyfikacji przypadków przekraczającą 65%.

Tabela 6. Oceny parametrów modelu logitowego dla frakcji wydatków na żywność w gospodarstwach domowych 50+

Nazwa zmiennej	Ocena parametru	Błąd standardowy	Krytyczny poziom istotności	Iloraz szans
wyraz wolny	1,2352	0,1346	0,0000	3,4391
LPR	-0,0582	0,0173	0,0007	0,9435
LBI	0,1722	0,0174	0,0000	1,1879
LBE	0,4579	0,0396	0,0000	1,5808
WYKSZ	-0,3134	0,0111	0,0000	0,7310
WIEK	-0,0053	0,0018	0,0035	0,9947
KLM	-0,8128	0,0612	0,0000	0,4436

Źródło: obliczenia własne na podstawie indywidualnych danych nieidentyfikowalnych udostępnionych przez GUS

PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że wydatki gospodarstw domowych 50+ zdeterminowane są rodzajem aktywności ekonomicznej głowy gospodarstwa. Gospodarstwa nieaktywnych zawodowo przede wszystkim zaspokajają podstawowe potrzeby (żywność, użytkowanie mieszkania i nośniki energii), kosztem pozostałych, co spowodowane jest ich gorszą sytuacją materialną. Prawie dla każdego rodzaju wydatków ich przeciętne wartości w gospodarstwach pracujących są wyższe niż w pozostałych badanych grupach gospodarstw, tzn. bezrobotnych i biernych zawodowo.

Do określenia wielkości wpływu aktywności ekonomicznej gospodarstw domowych 50+ na ich sytuację materialną wykorzystano model logitowy. Przyjmując udział wydatków na żywność jako miernik poziomu sytuacji materialnej okazało się, że pojawienie się kolejnych osób bezrobotnych w gospodarstwie zdecydowanie negatywnie wpływa na sytuację materialną tego gospodarstwa. Natomiast na poprawę tej sytuacji wpływa wzrost liczby pracujących, wykształcenie głowy gospodarstwa oraz wzrost liczby mieszkańców miejscowości, w której położone jest dane gospodarstwo.

W artykule przeprowadzono analizę wpływu aktywności ekonomicznej na sytuację materialną gospodarstw domowych, ale należy pamiętać, że relacja ta może być odwrotna. Podjęcie pracy przez członków gospodarstwa domowego w niektórych sytuacjach jest wymuszane przez niezadawalający poziom sytuacji materialnej. Dlatego wyniki analiz przedstawionych w niniejszym opracowaniu należy potraktować jako wstęp do dalszych badań.

BIBLIOGRAFIA

- Aktywność ekonomiczna ludności Polski. (2016) GUS, Warszawa.
- Badowska S., Rogala A. (2015) Przełamanie stereotypizacji konsumentów-seniorów a implikacje dla marketingu. *Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu* 41 (1), Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Bąk I. (2013) Statystyczna analiza aktywności turystycznej seniorów w Polsce. Wydawnictwo Uczelniane ZUT w Szczecinie.
- Bombol M., Słaby T. (2011) Konsument 55+ wyzwaniem dla rynku. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie-Oficyna Wydawnicza, Warszawa.
- Dudek H. (2006) Zastosowanie ekonometrycznych modeli udziału wydatków na żywność w statystyce społecznej. *Wiadomości Statystyczne*, 12, GUS, Warszawa.
- Johnston J. (1991) *Econometric methods*. McGraw-Hill Book Company, Singapore.
- Kołodziejczyk W., Wysocki F. (2015) Determinanty aktywności ekonomicznej ludności wiejskiej w Polsce. Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.
- Kurkiewicz J. (red.) (2007) *Ludzie starsi w rodzinie i społeczeństwie*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.
- Maddala G. S. (2006, 2008) *Ekonometria*. PWN, Warszawa.
- Metodologia badania budżetów gospodarstw domowych. (2011) Zakład Wydawnictw Statystycznych, GUS, Warszawa.
- Panek T. (2009) *Statystyczne metody wielowymiarowej analizy porównawczej*. SGH w Warszawie.
- Stanisz A. (2007) *Przystępny kurs statystyki z zastosowaniem STATISTICA PL na przykładach z medycyny*. Statsoft Polska Sp z o.o. Kraków.

50+ HOUSEHOLD'S EXPENDITURE AND ECONOMIC ACTIVITY

Abstract: The purpose of the research in this paper is to analyze the statistical expenditure of households on account of their economic activity. There were discussed the average expenditures on particular types of consumer goods and services, as well as the structure of expenditures of these household, according to the labor market status of the head of household (employed, inactive, unemployed). The study covered 2014 and the integrated dataset included 20,607 households in which the head of the household was 50 years or older.

Keywords: 50+ households, economic activity, expenditure, econometric modeling